

ΡΕΦΟΡΜΙΣΜΟΣ

Posted on [Ιούνιος 3, 2015](#) |

ΕΡΡΙΚΟ ΜΑΛΑΤΕΣΤΑ

Το θεμελιακό λάθος των ρεφορμιστών είναι το ότι ονειρεύονται μια αλληλεγγύη μια ειλικρινή συνεργασία, ανάμεσα σε αφεντικά και υπηρέτες, ανάμεσα σε ιδιοκτήτες κι εργάτες, η οποία ακόμα και αν υπήρξε κατά καιρούς, σε περιόδους κατάφωρης ασυνειδητοποίησης των μαζών κι ειλικρινούς πίστης στη θρησκεία και στις μεταφυσικές αμοιβές, είναι σήμερα ολότελα αδύνατη.

Εκείνο που οραματίζονται είναι μια κοινωνία καλά χορτασμένων γουρουνιών που προχωρούν ικανοποιημένα με άτσαλο τρόπο, κάτω απ' τη βέργα ενός μικρού αριθμού χοιροβοσκών που δεν παίρνουν υπόψη την ανάγκη για ελευθερία και το αίσθημα της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, που πιστεύουν πραγματικά σ' ένα θεό που προστάζει, για χάρη των απόκρυφων σκοπών του, τους φτωχούς να υποτάσσονται στους πλούσιους και τους πλούσιους να είναι καλοί και φιλόανθρωποι – μπορούν επίσης να φανταστούν και να επιδιώξουν μια τεχνική οργάνωση της παραγωγής, που να εξασφαλίζει αφθονία σε όλους και να είναι ταυτόχρονα υλικά επωφελής τόσο για τα αφεντικά όσο και για τους εργάτες. Αλλά στην πραγματικότητα η «κοινωνική ειρήνη», που βασίζεται στην ύπαρξη της αφθονίας για όλους, θα παραμείνει ένα όνειρο, όσο η κοινωνία είναι χωρισμένη σε ανταγωνιστικές τάξεις, δηλαδή σε εργοδότες κι υπαλλήλους. Και δεν θα υπάρξει ούτε ειρήνη ούτε αφθονία.

Ο ανταγωνισμός είναι μάλλον πνευματικός παρά υλικός. Δε θα υπάρξει ποτέ μια ειλικρινής κατανόηση ανάμεσα στα αφεντικά και στους εργάτες για την καλύτερη εκμετάλλευση των φυσικών δυνάμεων για χάρη των συμφερόντων της ανθρωπότητας, γιατί τα αφεντικά θέλουν, πάνω απ' όλα να παραμείνουν αφεντικά και να εξασφαλίζουν πάντα περισσότερη δύναμη σε βάρος των εργατών, καθώς επίσης και με τον ανταγωνισμό με άλλα αφεντικά, ενώ οι εργάτες έχουν χορτάσει από αφεντικά και δεν θέλουν άλλα.

(Οι καλοί μας φίλοι) χάνουν τον καιρό τους όταν μας λένε ότι η λίγη ελευθερία είναι καλύτερη από μια κτηνώδη και αχαλίνωτη τυραννία, ότι μια λογική εργάσιμη μέρα, ένας μισθός που επιτρέπει στους ανθρώπους να ζουν καλύτερα απ' τα ζώα και μια προστασία των γυναικών και των παιδιών είναι προτιμότερη απ' την εκμετάλλευση της ανθρώπινης εργασίας στο επίπεδο της ανθρώπινης εξουθένωσης ή ότι το Κρατικό σχολείο όσο κακό και αν είναι, είναι πάντα καλύτερο απ' την άποψη της ηθικής ανάπτυξης του παιδιού, απ' ότι τα σχολεία που διευθύνονται από παπάδες η μοναχούς... γιατί συμφωνούμε απόλυτα. Κι επίσης συμφωνούμε ότι μπορεί να υπάρξουν συνθήκες στις οποίες τα εκλογικά αποτελέσματα, εθνικά ή τοπικά, μπορεί να έχουν καλές ή κακές συνέπειες και ότι η ψηφοφορία θα μπορούσε να κριθεί απ' τους ψήφους των αναρχικών, αν η δύναμη των αντιπάλων κομμάτων ήταν ισοδύναμη.

Στις περισσότερες περιπτώσεις όμως οι εκλογές αποτελούν μίαν αυταπάτη όταν οι εκλογές είναι ανεκτά ελεύθερες, η μόνη αξία που έχουν είναι συμβολική: δείχνουν την κατάσταση της κοινής γνώμης, η οποία θα είχε επιβληθεί με πιο αποτελεσματικά μέσα και με πιο σημαντικά αποτελέσματα, αν δεν της είχε προσφερθεί η διέξοδος των εκλογών. Αλλά αυτό πολύ λιγότερο ενδιαφέρει ακόμα κι αν, μερικές μικρής σημασίας πρόοδοι αποτελούν το άμεσο αποτέλεσμα μιας εκλογικής νίκης, οι αναρχικοί δεν θα έπρεπε να συγκεντρωθούν σαν τα πρόβατα στις εκλογικές αίθουσες ή να πάνσουν να διακηρύσσουν τις μεθόδους πάλης τους.

Αφού κανένας δεν μπορεί να κάνει τα πάντα σ' αυτόν το κόσμο, θα πρέπει κανείς να διαλέξει το δικό του τρόπο δράσης.

Υπάρχει πάντα ένα στοιχείο ανάμεσα στις ασήμαντες βελτιώσεις, στην ικανοποίηση των άμεσων αναγκών και στον αγώνα για μια κοινωνία, που θα είναι πραγματικά καλύτερη απ' ό,τι η τωρινή. Εκείνοι που θέλουν ν' αφοσιωθούν στην οικοδόμηση δημόσιων τουαλετών και δημόσιων κρηνών, όπου χρειάζονται, ή που χρησιμοποιούν την ενεργητικότητά τους για την κατασκευή ενός δρόμου ή για τη δημιουργία ενός δημοτικού σχολείου, ή για την ψήφιση κάποιου ασήμαντου νόμου για την προστασία των εργατών ή για ν'

απαλλαγούν από ένα βάνανσο μπάτσο, κάνουν ίσως καλά που χρησιμοποιούν το ψηφοδέλτιο τους υπέρ της α ή της β σπουδαίας προσωπικότητας.

Αλλά τότε – αφού θέλει κάποιος να είναι «πρακτικός» θα πρέπει να τα παίξει όλα για όλα – έτσι, αντί να περιμένει μάλλον τη νίκη του κόμματος της αντιπολίτευσης, αντί να ψηφίσει μάλλον υπέρ του πιο συμπαθούς σ' αυτόν κόμματος, αξίζει να πάρει το συντομότερο δρόμο και να υποστηρίξει το κυρίαρχο κόμμα, να υπηρετήσει την κυβέρνηση που ήδη βρίσκεται στην εξουσία και να γίνει πράκτορας του νομάρχη ή του δήμαρχου. Και στην πραγματικότητα, οι νεοφώτιστοι που έχουμε στο νου μας δεν σκόπευαν όντως να ψηφίσουν το πιο προοδευτικό κόμμα, αλλά εκείνο που είχε τις μεγαλύτερες πιθανότητες να εκλεγεί... Αλλά σ' αυτή την περίπτωση που τελειώνουν όλα αυτά...

Στην πορεία της ανθρώπινης ιστορίας συμβαίνει πάντα οι δυσαρεστημένοι, οι καταπιεσμένοι και οι επαναστάτες, προτού κατορθώσουν να σκεφτούν και να επιθυμήσουν μια ριζική αλλαγή στους πολιτικούς και κοινωνικούς θεσμούς, να περιορίζουν τα αιτήματα τους σε μερικές αλλαγές, σε παραχωρήσεις από μέρους των κυρίαρχων και σε βελτιώσεις. Οι ελπίδες για την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων καθώς επίσης και για την αποτελεσματικότητά τους, προηγούνται της πεποίθησης πως για να καταστραφεί η εξουσία μιας κυβέρνησης, η μιας τάξης, είναι απαραίτητο να εξαλείψουμε τους λόγους που δικαιολογούν την ύπαρξη της εξουσίας εκείνης κι επομένως να κάνουμε μια επανάσταση.

Στην πορεία των πραγμάτων, οι μεταρρυθμίσεις εγκαινιάζονται τότε η όχι και μόλις καθιερωθούν, είτε σταθεροποιούν το υπάρχον καθεστώς ή το υπονομεύουν, βοηθούν τον ερχομό της επανάστασης ή τον παρεμποδίζουν κι ωφελούν η βλάπτουν γενικά την πρόοδο, πράγμα που εξαρτάται απ' τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, απ' το πνεύμα μέσα στο οποίο παραχωρήθηκαν και πάνω απ' όλα απ' το πνεύμα μέσα στο οποίο ζητήθηκαν, απαιτήθηκαν η κατακτήθηκαν απ' το λαό.

Οι κυβερνήσεις κι οι προνομιούχες τάξεις όπως είναι φυσικό, καθοδηγούνται πάντα από ένστικτα αυτοσυντήρησης κι απ' την ανάπτυξη των δυνάμεων και των προνομίων τους κι όταν συμφωνούν να παραχωρήσουν μεταρρυθμίσεις αυτό συμβαίνει, είτε επειδή θεωρούν ότι αυτές θα εξυπηρετήσουν τους σκοπούς τους, η επειδή δεν αισθάνονται αρκετά ισχυρές για ν' αντισταθούν κι ενδίδουν, φοβούμενες εκείνο που θα μπορούσε διαφορετικά ν' αποτελεί μια χειρότερη εναλλακτική λύση.

Οι καταπιεζόμενοι, είτε ζητούν και καλωσορίζουν τις βελτιώσεις σαν ευεργέτημα που παραχωρήθηκε μεγάλωψυχα, αναγνωρίζουν την νομιμότητα της εξουσίας που ασκείται πάνω τους και κάνουν έτσι περισσότερο κακό παρά καλό, βοηθώντας στην επιβράδυνση, τον αποπροσανατολισμό ή την ανακοπή των διαδικασιών χειραφέτησης. Η αντίθετα, απαιτούν κι επιβάλλουν βελτιώσεις με τη δράση τους και τις καλωσορίζουν σα μερικές νίκες πάνω στον ταξικό εχθρό, χρησιμοποιώντας τις σαν κίνητρο για μεγαλύτερα κατορθώματα κι έτσι αποτελούν μια βάσιμη βοήθεια και μια προετοιμασία για την συνολική ανατροπή του προνομίου, δηλαδή για την επανάσταση. Φθάνουμε σ' ένα σημείο που τα αιτήματα της εξουσιαζόμενης τάξης δεν μπορούν να ικανοποιηθούν απ' την άρχουσα τάξη δίχως να αμφισβητηθεί η εξουσία της. Τότε επακολουθεί αναπόφευκτα η βίαιη σύγκρουση,

Επομένως, είναι λάθος να λέμε ότι οι επαναστάτες αντιτίθενται συστηματικά στις βελτιώσεις, στις μεταρρυθμίσεις. Απ' την μία μεριά, αντιτίθενται στους ρεφορμιστές, γιατί οι μέθοδοι των τελευταίων είναι λιγότερο αποτελεσματικές, αναφορικά με την εξασφάλιση της παραχώρησης μεταρρυθμίσεων από μέρους των κυβερνήσεων και των εργοδοτών, που ενδίδουν μόνο από φόβο κι απ' την άλλη, επειδή πολύ συχνά οι μεταρρυθμίσεις που προτιμούν είναι εκείνες που, όχι μόνο φέρνουν αμφίβολα άμεσα ωφέληματα, αλλά και εξυπηρετούν την παγίωση του υφιστάμενου καθεστώτος και δημιουργούν στους εργάτες ένα κατεστημένο συμφέρον απ' τη συνεχιζόμενη ύπαρξη του.

Όπως λόγου χάρη, οι κρατικές συντάξεις, τα προγράμματα κοινωνικής ασφάλισης καθώς επίσης και τα προγράμματα συμμετοχής στα κέρδη στις αγροτικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις κλπ.

Ξέχωρα απ' τον δυσάρεστο ήχο της λέξης, που έχει υποστεί κατάχρηση κι έχει δυσφημιστεί απ' τους πολιτικούς, ο αναρχισμός υπήρξε πάντα και δεν μπορεί να είναι τίποτε άλλο από ρεφορμιστικός. Προτιμάμε να πούμε μ ε τ α ρ ρ υ θ μ ι σ τ ι κ ό ς προκειμένου να αποφύγουμε οποιαδήποτε πιθανή σύγχυση μ' εκείνους που ταξινομούνται επίσημα σα «ρεφορμιστές» και επιδιώκουν διαμέσου μικρών και συχνά εφήμερων

βελτιώσεων να κάνουν πιο υποφερτό το σημερινό σύστημα (και σαν αποτέλεσμα βοηθούν στην παγίωσή του) ή που αντίθετα πιστεύουν καλόπιστα ότι είναι δυνατό να εξαλειφθούν τα υφιστάμενα κοινωνικά κακά με την αναγνώριση και το σεβασμό, πρακτικά αν όχι θεωρητικά, των βασικών πολιτικών και οικονομικών θεσμών που αποτελούν την αιτία καθώς επίσης και το στήριγμα αυτών των κακών. Αλλά εν πάση περιπτώσει αυτό είναι πάντα ένα ζήτημα μεταρρυθμίσεων και η βασική διαφορά βρίσκεται στο είδος της μεταρρύθμισης που θέλουμε και στον τρόπο που νομίζουμε ότι μπορούμε να την πετύχουμε.

Επανάσταση σημαίνει, με την ιστορική έννοια της λέξης, ριζική αναμόρφωση των θεσμών που πετυχαίνεται γρήγορα με τη βίαιη εξέγερση του λαού ενάντια στην υφιστάμενη εξουσία και στα προνόμια κι είμαστε επαναστάτες κι εξεγερμένοι, γιατί δεν θέλουμε απλώς να βελτιώσουμε τους τωρινούς θεσμούς, αλλά να τους καταστρέψουμε εντελώς, καταργώντας κάθε μορφή, κυριαρχίας ανθρώπου από άνθρωπο και κάθε είδος παρασιτισμού πάνω στην ανθρώπινη εργασία, κι επειδή θέλουμε να το πετύχουμε αυτό όσο το δυνατό πιο γρήγορα και επειδή πιστεύουμε ότι οι θεσμοί που γεννήθηκαν απ' τη βία διατηρούνται με βία και δεν θα υποκύψουν παρά μόνο μπροστά σε μια ισοδύναμη βία. Αλλά η επανάσταση δεν μπορεί να γίνει μόλις τη θέλει κανείς. Μήπως θα πρέπει να παραμείνουμε αδρανείς, να περιμένουμε να ωριμάσει η κατάσταση με τον καιρό;

Κι ακόμα και μετά από μια πετυχημένη εξέγερση, θα μπορούσαμε να πραγματοποιήσουμε, μέσα σε μια νύχτα, όλες μας τις επιθυμίες και να περάσουμε από μια κρατιστική και καπιταλιστική κόλαση σ' έναν αντιεξουσιαστικό-κομμουνιστικό παράδεισο, που είναι η πλήρης ελευθερία του ανθρώπου μέσα στα πλαίσια της επιθυμητής κοινότητας των συμφερόντων όλων των ανθρώπων;

Αυτές είναι αυταπάτες που μπορεί να ριζώσουν ανάμεσα σε εξουσιαστές, που βλέπουν τις μάζες σαν πρώτη ύλη την οποία μπορούν να διαμορφώσουν σύμφωνα με τη θέληση τους, με νόμους στηριζόμενους με σφαίρες και χειροπέδες, εκείνοι που κατέχουν την εξουσία. Αλλά αυτές οι αυταπάτες δεν έχουν θέση ανάμεσα σε αναρχικούς.

Χρειαζόμαστε τη συναίνεση των ανθρώπων και επομένως πρέπει να πείσουμε με την προπαγάνδα και το παράδειγμα, πρέπει να διδάξουμε και να επιδιώξουμε ν' αλλάξουμε το περιβάλλον με τέτοιο τρόπο, ώστε αυτή η εκπαίδευση να μπορέσει ίσως να φθάσει έναν ολόενα αυξανόμενο αριθμό ανθρώπων...

Είμαστε σήμερα μεταρρυθμιστές στο βαθμό που επιδιώκουμε να δημιουργήσουμε τις πιο ευνοϊκές συνθήκες και ένα όσο το δυνατό μεγαλύτερο αριθμό φωτισμένων αγωνιστών, έτσι ώστε να μπορέσει να έχει ικανοποιητική έκβαση μια λαϊκή εξέγερση. Θα είμαστε μεταρρυθμιστές και αύριο, μετά από μια νικηφόρα εξέγερση και την επίτευξη της ελευθερίας, στο ότι θα επιδιώξουμε μ' όλα τα μέσα που επιτρέπει η ελευθερία, δηλαδή με την προπαγάνδα το παράδειγμα και ακόμα και τη βίαιη αντίσταση ενάντια σ' όποιον θα ήθελε να περιορίσει την ελευθερία μας, να προσηλυτίσουμε στις ιδέες μας έναν ακόμα μεγαλύτερο αριθμό ανθρώπων.

Αλλά δε θ' αναγνωρίσουμε τους θεσμούς, θα πάρουμε η θα κερδίσουμε κάθε δυνατή μεταρρύθμιση με το ίδιο πνεύμα που κάποιος αποσπάει μια κατακτημένη περιοχή απ' τα χέρια του εχθρού, προκειμένου να συνεχίσει την προέλαση του και θα παραμείνουμε πάντα εχθροί κάθε κυβέρνησης, ανεξάρτητα απ' το αν πρόκειται για τη σημερινή μοναρχική κυβέρνηση η για τις αυριανές δημοκρατικές η μπολσεβίκικες κυβερνήσεις.

This entry was posted in [ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ](#).